

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 17.9.2007
KOM(2007) 524 galutinis

TREČIOJI KOMISIJOS ATASKAITA,

**pagrįsta 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl apsaugos nuo
padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium
su euro įvedimu 11 straipsniu**

{SEC(2007)1158}

TREČIOJI KOMISIJOS ATASKAITA,

pagrįsta 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu 11 straipsniu

1. PAMATINIO SPRENDIMO TIKSLAS

Siekdama visoje Europos Sąjungoje sugriežtinti ir suderinti euro apsaugą baudžiamosios teisės priemonėmis, Taryba 2000 m. gegužės 29 d. priėmė Pamatinį sprendimą 2000/383/TVR dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu¹, kuris buvo iš dalies pakeistas 2001 m. gruodžio 6 d. Pamatiniu sprendimu 2001/888/TVR², siekiant į jį įtraukti nuostatą dėl valstybių narių teismų paskelbtų nuosprendžių, pakartotinai įvykdytam nusikaltimui nustatyti.

Ratifikavus 1929 m. Ženevos konvenciją dėl pinigų padirbinėjimo³, tam tikras valstybių narių teisės aktų nuoseklumas jau buvo pasiektas. Konkretus pamatinio sprendimo dėl euro tikslas – papildyti valstybių narių pagal 1929 m. Konvenciją faktiškai numatytus nusikaltimus, nurodant kai kurias baudžiamąsias veikas, kurios turi būti pridėtos prie paties padirbinėjimo.

2. ATASKAITOS TIKSLAS

Pagal pamatinio sprendimo 11 straipsnio 2 dalį Komisija 2001 m. gruodžio 13 d. priėmė ataskaitą dėl minėto sprendimo įgyvendinimo⁴, kurioje išsamiai yra pristatyti įvairūs numatyti įpareigojimai dėl perkėlimo ir priemonės, kurių valstybės narės ėmėsi įpareigojimams įgyvendinti. Pateikdama savo išvadas dėl šios ataskaitos Taryba pripažino, kad pamatinio sprendimo tikslas didžiaja dalimi buvo pasiektas. Vis dėlto ji paprašė Komisijos parengti antrąją ataskaitą, kad būtų įtraukta papildoma informacija, kurią dar turėjo pateikti valstybės narės. 2003 m. rugsėjo 3 d. Komisija priėmė antrąją ataskaitą⁵. 2004 m. spalio 25–26 d. susitikime Taryba atkreipė dėmesį į šią antrąją ataskaitą ir, atsižvelgdama į Europos Sąjungos plėtrą, paprašė Komisijos parengti trečiąją ataskaitą dėl pamatinio sprendimo, įskaitant 9a straipsnį, įgyvendinimo.

---

¹ 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu (OL L 140/1, 2000 6 14, p. 1).

² 2001 m. gruodžio 6 d. Tarybos pamatinis sprendimas, iš dalies keičiantis Pamatinį sprendimą 2000/383/TVR dėl apsaugos nuo padirbinėjimo didinimo baudžiamosiomis ir kitomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu (OL L 329, 2001 12 14, p. 3).

³ Pagal 1929 m. Konvencijos 23 straipsnį valstybės Konvencijos ratifikavimas reiškia, kad jos aktai ir administracinė struktūra atitinka Konvencijoje pateiktas nuostatas.

⁴ COM(2001) 771 galutinis.

⁵ COM(2003) 532 galutinis.

Šioje ataskaitoje yra pristatyta pažanga, kurią 15 valstybių narių pasiekė perkeldamos pamatinį sprendimą pagal antrosios ataskaitos išvadas, ir 12 naujų valstybių narių teisės aktų padėtis. Šioje ataskaitoje išsamiai yra įvertinta, kaip 27 valstybės narės įgyvendina pamatinį sprendimą.

Atsižvelgdama į ankstesnėje ataskaitoje nustatytus ypatumus, Komisija išsiuntė klausimynus visoms valstybėms narėms, išskyrus Vokietiją, kuri jau pateikė informaciją. Dvidešimt valstybių narių Komisijai atsiuntė nuostatų, kuriomis į valstybių vidaus teisę perkeliama pagal pamatinį sprendimą joms nustatyti įpareigojimai, tekstą. Aštuonios valstybės narės (Bulgarija, Airija, Ispanija, Italija, Malta, Nyderlandai, Rumunija ir Suomija) oficialiai neatsakė į Komisijos išsiųstą raštą. Tačiau informacija apie Bulgarijos, Ispanijos, Italijos, Maltos ir Nyderlandų teisės aktus Komisijai buvo perduota. Komisijos gauta informacija yra labai įvairi vertinant jos išsamumą. Vis dėlto ataskaita buvo parengta pagal šią informaciją, kuri buvo papildyta remiantis viešaisiais šaltiniais, jei tai buvo būtina ir įmanoma.

3. NACIONALINĖS PRIEMONĖS, KURIOMIS SIEKIAMA ĮGYVENDINTI PAMATINĮ SPRENDIMĄ

3.1. Pažanga, kurią 15 valstybių narių pasiekė perkeldamos pamatinį sprendimą (priedas – 1 lentelė)

3.1.1. Bendrieji nusikaltimai – 3 straipsnis

Iš dalies pakeitus Ispanijos baudžiamąjį kodeksą, bausmė yra numatyta visais pamatinio sprendimo 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytais atvejais. Be to, taikant aiškią nuostatą dėl padirbinėjimo, dalyvavimas inkriminuojamoje veikoje yra nusikaltimas. Be to, Ispanijos teisės aktuose yra numatyta aiški nuostata, pagal kurią baudžiama už neteisėtą instrumentų ir kitų gaminių, reikalingų pinigams padirbti, gaminimą, gavimą ar įsigijimą (3 straipsnio 1 dalies d punktas).

3.1.2. Papildomi nusikaltimai – 4 straipsnis

Ispanijos baudžiamajame kodekse draudžiama neteisėtai gaminti pinigus, tačiau aiškiai nenurodomas teisėtų priemonių naudojimas. Pagal Prancūzijos baudžiamąjį kodeksą yra aiškiai uždrausta neteisėta pinigų gamyba naudojant teisėtas priemones ar medžiagas, kaip apibrėžta pamatinio sprendimo 4 straipsnyje.

3.1.3. Bausmės – 6 straipsnis

Suomijos ir Švedijos teisės aktai nebuvo iš dalies pakeisti. Todėl didžiausia bausmė – ne mažiau kaip aštuoneri metai – juose yra numatyta tik tuo atveju, kai padaryti sunkūs nusikaltimai. Pagal Ispanijos teisės aktus už baudžiamojo pobūdžio nusikaltimą, padarytą pagal pamatinio sprendimo 3 straipsnio 1 dalies a punktą, skiriama bausmė yra 8–12 metų.

3.1.4. Juridinių asmenų atsakomybė ir sankcijos – 8 ir 9 straipsniai

Ispanijos, Liuksemburgo ir Austrijos teisės aktuose bendra baudžiamoji juridinių asmenų atsakomybė yra numatyta, kai vienas iš atstovaujamųjų organų padaro nacionaliniame įstatyme numatytą ir pagal jį baudžiamą nusikaltimą. Pagal Austrijos teisės aktus skiriamos bausmės yra baudžiamojo pobūdžio bausmės. Tačiau Ispanijos

ir Liuksemburgo teisės aktuose yra numatytas laikinas ar galutinis įmonės uždarymas, bendrovės likvidavimas ir jos veiklos sustabdymas. Kitos baudsmės nėra numatytos. Nors Portugalija atsiuntė atsakymą dėl pamatinio sprendimo perkėlimo, jame nėra jokios informacijos apie darbų pažangą rengiant teisės akto projektą dėl juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės. Remiantis gautu atsakymu, Jungtinė Karalystė nenumato priimti konkretaus įstatymo juridinių asmenų atsakomybės sąvokai apibrėžti, nes jos civilinėje teisėje numatyta aplaidumo sąvoka leistų įgyvendinti 8 straipsnio 2 dalį.

3.1.5. Teritorinis taikymas – 10 straipsnis

Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nepranešė apie pažangą rengiant nutarimo, kuriuo pamatinis sprendimas įgyvendinamas Gibraltare, projektą.

3.2. Pažanga, kurią 2004 m. ir 2007 m. į ES įstojusios 12 valstybių pasiekė perkeldamos pamatinį sprendimą

3.2.1. 1929 m. Konvencijos ratifikavimas – 2 straipsnis (priedas – 2 lentelė)

Aštuonios valstybės narės (Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Lenkija ir Slovakija) pranešė, kad jau yra Ženevos konvencijos šalys. Remiantis Komisijos tarnybų surinkta informacija, Bulgarija ir Rumunija taip pat ratifikavo Ženevos konvenciją, o Slovėnija šiuo metu vykdo ratifikavimo procesą. Malta nepateikė jokios informacijos šiuo klausimu.

3.2.2. Bendrieji nusikaltimai – 3 straipsnis (3 lentelė)

Pamatinio sprendimo 3 straipsnio nuostatos dėl baudžiamųjų nusikaltimų požymių bendrai buvo perkeltos į dvylikos valstybių narių nacionalinės teisės aktus. Penkių valstybių narių (Bulgarijos, Kipro, Latvijos, Vengrijos ir Slovakijos) teisės aktuose aiškiai yra nurodyti visi objektyvūs ir subjektyvūs (tyčinė veika) 3 straipsnio 1 dalies a–d punktuose numatytų nusikaltimų požymiai. Kitų valstybių narių teisės aktuose yra tokios išimtys. Lietuvos teisės aktuose nėra paminėtas padirbtų pinigų „paleidimas į apyvartą“, o tik „pardavimas“. Septynių valstybių narių (Čekijos, Estijos, Lietuvos, Maltos, Lenkijos, Rumunijos ir Slovėnijos) teisės aktuose aiškiai nėra paminėtas padirbtų pinigų įvežimas, išvežimas ir įsigijimas siekiant juos paleisti į apyvartą. Čekijos ir Lenkijos teisės aktuose už šias veikas yra baudžiama aiškiai kaip nusikaltimą įvardijant gabenimą. Be to, pagal Lietuvos, Maltos ir Rumunijos teisės aktus už šias veikas yra baudžiama aiškiai kaip nusikaltimą nurodant laikymą. Estijos ir Lenkijos teisės aktuose nėra aiškiai numatyta sankcija už neteisėtą instrumentų ir kitų gaminių, būtinų pinigams padirbti, gaminimą, gavimą ar įsigijimą (3 straipsnio 1 dalies d punktas).

Vienuolika valstybių narių (Bulgarija, Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija) nurodė, kad kurstymas ir bandymas daryti 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžtas veikas bei dalyvavimas šiose veikose yra baudžiami pagal baudžiamųjų kodeksų bendrosios dalies nuostatas. Be to, Lenkijos teisėje yra numatyta konkreti nuostata dėl pagalbos ir priedangos 1 dalyje nurodytus nusikaltimus darančiam asmeniui. Malta nepateikė jokios informacijos šiuo klausimu.

3.2.3. *Papildomi nusikaltimai – 4 straipsnis (priedas – 4 lentelė)*

4 straipsnio nuostata, pagal kurią baudžiamąsias sankcijas galima taikyti už neteisėtą pinigų gaminimą naudojantis teisėtomis priemonėmis ar medžiagomis, buvo perkelta į septynių valstybių narių teisės aktus. Trys valstybės narės (Bulgarija, Kipras ir Lietuva) laikosi šio straipsnio, įtraukusios į savo baudžiamąją teisę aiškia nuostata, pagal kurią prie baudžiamojo pobūdžio nusikaltimo priskiriamas banknotų ar monetų gaminimas naudojantis teisėtomis priemonėmis, bet pažeidžiant leidimo teises ir sąlygas. Šešios valstybės narės (Čekija, Latvija, Malta, Lenkija, Slovėnija ir Slovakija) laikosi šio straipsnio, uždraudamos neteisėtą pinigų gaminimą, bet nenurodydamos ar neišskirdamos naudojamų priemonių. Trijų valstybių narių (Estijos, Vengrijos ir Rumunijos) valdžios institucijos nepateikė informacijos šiuo klausimu.

3.2.4. *Neišleisti, bet apyvartai skirti pinigai – 5 straipsnis (priedas – 4 lentelė)*

Pagal septynių valstybių narių (Kipro, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Maltos, Lenkijos ir Slovakijos) teisės aktus į „padirbtų pinigų“ sąvoką aiškiai įeina banknotai ir monetos, kurie dar neišleisti, bet yra skirti apyvartai. Kalbant apie Čekijos teisės aktus, pasiūlyme dėl baudžiamojo kodekso pakeitimo buvo numatyta konkreti nuostata. Tačiau nebuvo pranešta jokia informacija apie šio pakeitimo priėmimą. Slovėnijos valdžios institucijos nurodė, kad pamatinio sprendimo 5 straipsnyje numatytas inkriminavimas galioja pagal baudžiamojo kodekso 217 straipsnį dėl sukčiavimo. Bulgarijos, Estijos ir Rumunijos valdžios institucijos nepateikė informacijos šiuo klausimu.

3.2.5. *Bausmės – 6 straipsnis (priedas – 5 lentelė)*

Vienuolika valstybių narių (Bulgarija, Čekija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija) pagal pamatinio sprendimo 6 straipsnio 2 dalį įvedė įkalinimo bausmes, iš kurių didžiausia – daugiau kaip aštuoneri metai. Tačiau Lietuvos teisės aktuose didžiausia bausmė – ne mažiau kaip aštuoneri metai (šiuo konkrečiu atveju – 10 metų) – yra numatyta tik tuomet, jei padirbtų pinigų yra „didelis kiekis“ arba „didelė vertė“. Vengrijos teisės aktuose didžiausia bausmė – daugiau kaip 8 metai – yra skiriama už neteisėtą banknotų gaminimą, o monetų padirbinėjimas laikomas mažesniu nusikaltimu, todėl už jį baudžiama ne didesne kaip 5 metų įkalinimo bausme. Estijos teisės aktuose už pinigų padirbinėjimą didžiausia 6 metų įkalinimo bausme yra baudžiama tik tuo atveju, jei nusikaltimas padarytas pakartotinai arba pinigai padirbinėjami „dideliu mastu“.

Visos dvylika valstybių narių numatė bausmes už faktiškai įvykdytus nusikaltimus, sujungdamos įvairius pamatiniame sprendime nurodytų nusikaltimų atvejus. Aštuonios valstybės narės (Čekija, Estija, Latvija, Lietuva, Vengrija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija) numatė sunkinančias aplinkybes, jei padirbtų pinigų vertė yra didelė arba nusikaltimas padarytas veikiant nusikalstamame susivienijime. Septynios valstybės narės (Bulgarija, Čekija, Lietuva, Malta, Lenkija, Slovėnija ir Slovakija) numatė konkrečias lengvesnes bausmes, jei padirbti pinigai paleidžiami į apyvartą gavus juos kaip tikrus. Tokį pasirinkimą galima pagrįsti bausmių proporcingumo principu. Visos valstybės narės nurodė, kad šiuos nusikaltimus padariusius asmenis galima išduoti kitai valstybei.

3.2.6. *Jurisdikcija – 7 straipsnis*

Devynios valstybės narės (Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Lenkija, Slovėnija ir Slovakija) perkėlė su šia nuostata susijusį įpareigojimą, o iš trijų valstybių narių (Bulgarijos, Maltos ir Rumunijos) šiuo klausimu nėra jokios informacijos.

3.2.7. *Juridinių asmenų atsakomybė ir sankcijos – 8 ir 9 straipsniai (priedas – 6 lentelė)*

Septynios valstybės narės perkėlė pamatinio sprendimo 8 ir 9 straipsnių nuostatas. Trys valstybės narės (Vengrija, Lenkija ir Slovėnija) į savo teisės aktus įtraukė bendrą juridinių asmenų baudžiamąją atsakomybę tuo atveju, kai vienas iš atstovaujamųjų organų padaro nacionalinės teisės akte, tokiaime kaip baudžiamasis kodeksas, numatytą ir pagal jį baudžiamą nusikaltimą. Keturių valstybių narių (Estijos, Kipro, Latvijos ir Lietuvos) teisės aktuose juridinių asmenų baudžiamoji atsakomybė yra numatyta konkrečiai tais atvejais, kai nusikaltimai yra susiję su pinigų padirbinėjimu. Kalbant apie bausmes, penkių valstybių narių (Estijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos) teisės aktuose yra nustatytos baudžiamosios pobūdžio baudos, konfiskavimas ir likvidavimas. Vengrija ir Slovėnija apie numatytas bausmes nepranešė. Čekijos ir Slovakijos valdžios institucijos nurodė, kad turėtų būti priimtas teisės akto dėl juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės už baudžiamajame kodekse numatytas nusikalstamas veikas projektas. Bulgarijos, Maltos ir Rumunijos valdžios institucijos neatsiuntė tinkamos informacijos šiuo klausimu.

3.3. **Pažanga, kurią 27 valstybės narės pasiekė perkeldamos pamatinio sprendimo nuostatą dėl pakartotinai įvykdyto nusikaltimo – 9a straipsnis**

9a straipsnio nuostatą dėl kitų valstybių narių teismų paskelbtų galutinių nuosprendžių pripažinimo siekiant nustatyti pakartotinai padarytus nusikaltimus bendrai perkėlė devyniolika valstybių narių. Penkios valstybės narės (Belgija, Ispanija, Prancūzija, Kipras ir Nyderlandai) aiškiai numato kitų valstybių narių teismų paskelbtų nuosprendžių dėl pinigų padirbinėjimo pripažinimą, siekdamas nustatyti pakartotinai įvykdyto nusikaltimo atvejį, dėl kurio bausmė yra griežtinama. Aštuonių valstybių narių (Čekijos, Danijos, Graikijos, Italijos, Vengrijos, Austrijos, Portugalijos ir Slovakijos) teisės aktuose yra nuostata dėl aiškaus kitoje valstybėje narėje paskelbtų nuosprendžių pripažinimo, kad bendrojoje baudžiamosios kodekso dalyje būtų nustatyta griežtesnė bausmė – ši nuostata taikoma visiems nusikaltimams. Penkių valstybių narių (Vokietijos, Latvijos, Lietuvos, Slovėnijos ir Švedijos) teisės aktuose nėra aiškiai paminėti kitoje valstybėje narėje paskelbti nuosprendžiai, bet bendrai nurodytas ankstesnis asmens teistumas, konkrečiai neišskiriant nusikaltimų ir apimant visus galimus nuosprendžius. Be to, Vokietijos valdžios institucijos prie savo atsakymo pridėjo kelis Vokietijos teismų sprendimus, norėdamos paremti jų aiškinimą pagrindžiančia nustatyta teismų praktika. Estijos valdžios institucijos nurodė, kad į kitų valstybių narių teismų paskelbtus nuosprendžius yra atsižvelgiama, tačiau neatsiuntė daugiau informacijos arba taikomo teisės akto teksto. Liuksemburgo ir Lenkijos valdžios institucijos nurodė, kad ši nuostata dar nėra perkelta. Šešios valstybės narės (Bulgarija, Airija, Malta, Rumunija, Suomija ir Jungtinė Karalystė) tinkamos informacijos nepateikė.

4. ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

4.1. 1929 m. Konvencijos ratifikavimas – 2 straipsnis

Atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas, iš viso 25 valstybės narės prisijungė prie 1929 m. Konvencijos.

4.2. Bendrieji nusikaltimai – 3 straipsnis

Taip pat atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas, įstatymą iš viso priėmė 27 valstybės narės, siekdamos aiškiai perkelti 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose apibrėžtos bendros padirbinėjimo sąvokos požymius. Todėl turi būti laikoma, kad naudingas pamatinio sprendimo poveikis yra užtikrintas.

Tačiau Lietuvos teisės aktuose kaip baudžiamojo pobūdžio nusikaltimas yra numatytas „pardavimas“ – ši sąvoka yra siauresnė nei „neteisėtas padirbtų pinigų paleidimas į apyvartą“. Vis dėlto šis apribojimas gali būti laikomas neturinčiu praktinių pasekmių, nes pinigų, gautų kaip tikri pinigai, paleidimas į apyvartą yra atskiras nusikaltimas.

Kalbant apie 3 straipsnio 1 dalies c punktą, pagal Čekijos ir Lenkijos teisės aktus yra baudžiama už padirbtų pinigų gabenimą, į kurį, kaip bendresnę sąvoką, įeina konkrečios „įvežimo“ ir „išvežimo“ sąvokos. Be to, pagal Lietuvos, Maltos ir Rumunijos teisės aktus už šias veikas yra baudžiama inkriminuojant padirbtų pinigų laikymą siekiant juos paleisti į apyvartą – logiškai ši sąvoka apima įvežimą ir išvežimą. Šia prasme naudingas pamatinio sprendimo poveikis yra užtikrintas. Tačiau dėl kitų dviejų valstybių narių (Estijos ir Slovėnijos) teisės aktų reikia pažymėti, kad nacionalinės valdžios institucijos nesiima veiksmų 3 straipsnio 1 dalies c punktui perkelti.

Taip pat atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas pažymėtina, kad 25 valstybės narės jau yra teisingai perkėlusios 3 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatas dėl nusikaltimų, susijusių su specialiai pinigams padirbti pritaikytomis priemonėmis. Estijos ir Lenkijos teisės aktuose nėra jokios nuostatos dėl šių parengiamųjų veikų – tai rodo, kad perkelti nuostatas yra trūkumų.

Atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas šiuo metu darytina išvada, kad 26 valstybėse narėse galioja bendrosios nuostatos dėl dalyvavimo ir kurstymo dalyvauti minėtose veikose bei dėl bandymo padaryti šias veikas, kaip numatyta pamatinio sprendimo 3 straipsnio 2 dalyje.

4.3. Papildomi nusikaltimai – 4 straipsnis

Atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas, 23 valstybėse narėse yra numatytos sankcijos už neteisėtą pinigų gaminimą naudojantis teisėtomis priemonėmis pagal pamatinio sprendimo 4 straipsnį. Vis dėlto daugelis valstybių narių laikosi šio straipsnio uždraudamos neteisėtą pinigų gaminimą ir nenurodydamos arba neišskirdamos naudojamų priemonių.

Pageidautina, kad visos valstybės narės priimtų aiškias nuostatas, pagal kurias būtų inkriminuojamas neteisėtas pinigų gaminimas naudojantis teisėtomis priemonėmis. Iš tikrųjų 4 straipsnyje nurodytą nusikaltimą gali padaryti tik nacionalinių valdžios

institucijų pareigūnai, kurie turi teisę naudotis teisėtomis priemonėmis. Todėl kai kuriose teisės sistemose padarytos veikos taip pat galėtų būti kvalifikuojamos kaip *delictum proprium* požymių turintis pareigūno piktnaudžiavimas įgaliojimais, t. y. kaip nusikaltimas, kurį gali padaryti tik vienos kategorijos asmenys. Kadangi šis nusikaltimas labai skiriasi nuo padirbinėjimo, numatytos bausmės taip pat gali skirtis. Nors vertinant pamatinio sprendimo 4 straipsnio perkėlimą, nacionalinių nuostatų formulavimas neišskiriant nusikaltimų vertinamas kaip patenkinamas, dėl teisinio aiškumo nacionaliniu lygiu turėtų būti priimtas aiškus nusikaltimų apibrėžimas.

4.4. Neišleisti, bet apyvartai skirti pinigai – 5 straipsnis

Šios nuostatos tikslas – apibrėžti objektyvų padirbinėjimo nusikaltimo požymį, kad dar neišleistų pinigų sąvoka būtų suprantama. Kvalifikuojant šias veikas kitaip (Slovėnijos teisės aktuose), nuostata netenka savo naudingo poveikio. Šiuo metu iš viso dvidešimt dviejų valstybių narių teisės aktai atitinka pamatinio sprendimo 5 straipsnio b punktą.

4.5. Bausmės – 6 straipsnis

Atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas, iš viso 26 valstybės narės įgyvendina 6 straipsnio 2 dalį, pagal kurią už 3 straipsnio 1 dalies a punkte numatytą neteisėtą pinigų gaminimą arba perdirbimą turi būti baudžiama laisvės atėmimo bausmėmis, iš kurių didžiausia negali būti mažesnė nei 8 metai. Suomijos, Švedijos ir Lietuvos teisės aktuose pamatinio sprendimo 6 straipsnio veiksmingumas nėra sumažintas, nors juose ir pridedamas didžiausios bausmės taikymą ribojantis kriterijus (nusikaltimo sunkumas). Iš tikrųjų kompetentingi nacionaliniai teismai didžiausią bausmę skiria tik sunkaus nusikaltimo atveju. Nors šiuo konkrečiu atveju nuostatos yra perkeltos be trūkumų, reikia pažymėti, kad pagal šiuos teisės aktus didžiausios bausmės skyrimas galėtų atrodyti kaip išimtis.

Estijos ir Vengrijos teisės aktai, kuriuose atitinkamai yra numatyta didžiausia 6 ir 5 metų (už monetų padirbinėjimą) bausmė, neatitinka pamatinio sprendimo kriterijų.

Atrodo, kad be šių su didžiausiomis bausmėmis susijusių išimčių 27 valstybių narių teisės aktuose buvo numatyta, jog už pamatiniame sprendime pasiūlytus nusikaltimus bus baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasomomis bausmėmis.

4.6. Jurisdikcija – 7 straipsnis

Iš viso dvidešimt keturios valstybės narės laikosi 7 straipsnio nuostatų.

4.7. Juridinių asmenų atsakomybė ir sankcijos – 8 ir 9 straipsniai

Taip pat atsižvelgiant į antrosios ataskaitos išvadas, 20 valstybių narių bendrai laikosi nuostatų dėl juridinių asmenų atsakomybės. Čekija, Portugalija ir Slovakija nesiėmė būtinų priemonių pamatinio sprendimo 8 ir 9 straipsniams įgyvendinti. Jungtinė Karalystė iš dalies nepakeitė savo teisės aktų, nors jie neatitinka įpareigojimo numatyti juridinių asmenų atsakomybę. Iš tikrųjų kaltės principas pagal civilinę teisę galėtų pateisinti kompensacijos išmokėjimą civilinį ieškinį pateikusiai šaliai, bet jis nėra bausmė pagal pamatinio sprendimo 8 ir 9 straipsnius. Be to, neteisėtas pinigų gaminimas daro žalą bendram interesui ir daugeliu atvejų privatus

interesas nėra pažeidžiamas.

Kalbant apie sankcijas, Ispanijos ir Liuksemburgo teisės aktuose nėra numatyta baudų, o pagal 9 straipsnį jos yra būtinos. Iš tikrųjų šios šalys numatė sankcijas, kurios pagal pamatinį sprendimą yra papildomos, t. y. juridinio asmens veiklos sustabdymą arba jo likvidavimą.

4.8. Pakartotinai padarytas nusikaltimas – 9a straipsnis

Graikijoje į kitos valstybės narės paskelbtus nuosprendžius atsižvelgiama, jeigu tokių nuosprendžių yra trys ir jeigu bausmė (net ir jos dalis) buvo atlikta užsienio valstybėje. Šios sąlygos yra nesuderinamos su tikslu, kurio siekiama pamatiniame sprendime, nes jose pakartotinai padarytas nusikaltimas pripažįstamas naudojant daug griežtesnį apibrėžimą nei pagal 9a straipsnį. Savo atsakyme Graikijos valdžios institucijos nurodė, kad jau yra pradėta iš dalies keisti taikomus straipsnius siekiant visiškai laikytis 9a straipsnio nuostatų.

Kalbant apie valstybių narių teisės aktus, kuriuose bendrai remiamasi asmens teistumu neišskiriant nusikaltimų, reikia pastebėti, kad šios teisės nuostatos neprieštarauja pamatinio sprendimo reikalavimams. Vis dėlto teisinis apibrėžtumas (aspektas, į kurį atsižvelgiama vertinant veiksmingą perkėlimą) būtų didesnis, jei šių valstybių narių teisės aktai būtų iš dalies pakeisti aiškiai nurodant, kad šie nuosprendžiai yra pakartotinai įvykdyto nusikaltimo dalis. Iš tikrųjų nesant aiškios nuorodos į kitos valstybės narės teismo paskelbtą nuosprendį, praktiškai galėtų būti neatsižvelgiama į šiuos nuosprendžius.

5. IŠVADOS

5.1. Bendrosios išvados

2000 m. gegužės 29 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl apsaugos nuo padirbinėjimo didinimo baudžiamosiomis ir kitomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu nuostatų perkėlimas bendrai vertinamas patenkinamai, nepaisant kai kurių perkėlimo trūkumų. Iš tikrųjų pamatiniame sprendime nurodyti nusikaltimai ir sankcijos buvo įtraukti į nacionalinės valstybių narių teisės aktus. Todėl euras apsaugotas realiomis ir veiksmingomis priemonėmis, kaip reikalaujama pamatiniame sprendime. Taigi pamatinio sprendimo tikslas buvo pasiektas; turi būti priimta tik nedaug nacionalinių priemonių siekiant jį visiškai įgyvendinti.

5.2. Konkrečios išvados

Pažymėtina, kad pamatinio sprendimo tikslai pirmiausia buvo pasiekti svarbiausiais klausimais. Todėl neteisėtas pinigų gaminimas ar perdirbimas, taip pat ir jų paleidimas į apyvartą, visų valstybių narių teisės sistemose yra apibrėžti kaip nusikaltimai. Už padirbtų pinigų įvežimą, išvežimą ar gabenimą pagal daugumą teisės aktų taip pat yra numatytos aiškios sankcijos. Kai kuriose teisės sistemose šios veikos inkriminuojamos taikant „gabenimo“ ar „laikymo“ sąvokas. Nustatytos bausmės už inkriminuojamas veikas, nors ir yra nevienodos, atitinka pamatiniame sprendime nustatytus kriterijus, išskyrus dvi valstybes nares. Be to, dauguma valstybių narių įvedė juridinių asmenų atsakomybės principą. Pagal daugumos

valstybių narių teisės aktus yra atsižvelgiama į kitų valstybių narių teismų paskelbtus galutinius nuosprendžius, kai nusikaltimas padaromas pakartotinai.

Nepaisant to, kad ši bendroji išvada yra patenkinama, pamatinio sprendimo nuostatos nėra visos įtrauktos į visų valstybių narių teisę – su perkėlimu susiję trūkumai įvardytini kai kuriais konkrečiais atvejais. Siekiant visiškai perkelti pamatinį sprendimą, būtina iš dalies pakeisti valstybių narių teisės aktus. Pakeitimai, kuriuos būtina atlikti, pateikiami pamatinio sprendimo nuostatų išdėstymo tvarka.

2 straipsnis

Slovėnija turi ratifikuoti Tarptautinę konvenciją dėl kovos su pinigų padirbinėjimu, sudarytą Ženevoje 1929 m. balandžio 20 d.

3 straipsnis

Estijos ir Slovėnijos teisės aktuose prie baudžiamųjų nusikaltimų turi būti priskiriamas padirbtų pinigų gabenimas, įvežimas ir išvežimas.

Estijos ir Lenkijos teisės aktuose prie baudžiamųjų nusikaltimų turi būti priskiriamas neteisėtas priemonių, skirtų padirbtiems pinigams gaminti, gaminimas ir gavimas.

4 straipsnis

Ispanijos teisės aktuose prie baudžiamųjų nusikaltimų turi būti priskiriamas neteisėtas pinigų gaminimas naudojantis teisėtomis priemonėmis arba medžiagomis.

5 straipsnis

Čekijos ir Slovėnijos teisės aktuose prie baudžiamųjų nusikaltimų turi būti priskiriamas neišleistų, bet apyvartai skirtų pinigų padirbinėjimas.

6 straipsnis

Vengrijos teisės aktuose ne mažesnė kaip 8 metų didžiausia įkalinimo bausmė turi būti numatyta ir už monetų padirbinėjimą.

Estijos teisės aktuose turi būti numatyta ne mažesnė kaip 8 metų didžiausia įkalinimo bausmė neatsižvelgiant į tai, ar nusikaltimas padarytas pakartotinai, arba į tai, ar pinigai padirbinėjami stambiu mastu.

8 ir 9 straipsniai

Čekijos, Slovakijos ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijos turi priimti priemones, būtinas juridinių asmenų atsakomybei nustatyti, kad būtų laikomasi pamatinio sprendimo 8 ir 9 straipsnių.

Ispanijos ir Liuksemburgo teisės aktuose kaip sankcijos taip pat turi būti numatytos baudos juridinių asmenų atsakomybės atveju.

9a straipsnis

Graikijos, Liuksemburgo ir Lenkijos teisės aktuose turi būti numatytas kitų valstybių narių teismų paskelbtų nuosprendžių, kuriuose nusikaltimas vertinamas kaip įvykdytas pakartotinai, pripažinimas.

5.3. Papildomos informacijos perdavimas

Toliau nurodytų valstybių narių valdžios institucijos turės perduoti Komisijos tarnyboms informaciją, susijusią su šiais klausimais:

Bulgarija

Neišleistų pinigų padirbinėjimo (5 straipsnis) priskyrimas prie baudžiamųjų nusikaltimų, juridinių asmenų atsakomybė (8 ir 9 straipsniai) ir keliose valstybėse narėse pakartotinai įvykdytas nusikaltimas (9a straipsnis).

Estija

Neteisėto pinigų gaminimo naudojantis teisėtomis priemonėmis (4 straipsnis) priskyrimas prie baudžiamųjų nusikaltimų ir neišleistų pinigų padirbinėjimo (5 straipsnis) priskyrimas prie baudžiamųjų nusikaltimų.

Airija

Keliose valstybėse narėse pakartotinai įvykdytas nusikaltimas (9a straipsnis).

Vengrija

Neišleistų pinigų padirbinėjimo (5 straipsnis) priskyrimas prie baudžiamųjų nusikaltimų.

Malta

Ženevos konvencijos ratifikavimas, nacionalinių teismų jurisdikcija pagal 7 straipsnį, juridinių asmenų atsakomybė (8 ir 9 straipsniai) ir keliose valstybėse narėse pakartotinai įvykdytas nusikaltimas (9a straipsnis).

Portugalija

Juridinių asmenų atsakomybė (8 ir 9 straipsniai).

Rumunija

Neteisėto pinigų gaminimo naudojantis teisėtomis priemonėmis (4 straipsnis) priskyrimas prie baudžiamųjų nusikaltimų, neišleistų pinigų padirbinėjimo (5 straipsnis) priskyrimas prie baudžiamųjų nusikaltimų, juridinių asmenų atsakomybė (8 ir 9 straipsniai) ir keliose valstybėse narėse pakartotinai įvykdytas nusikaltimas (9a straipsnis).

Suomija

Keliose valstybėse narėse pakartotinai įvykdytas nusikaltimas (9a straipsnis).

Jungtinės Karalystės valdžios institucijos Komisijos tarnyboms turi suteikti informacijos keliose valstybėse narėse pakartotinai įvykdyto nusikaltimo (9a straipsnis) ir pamatinio sprendimo taikymo Gibraltare klausimais.